گزارش

خشکی «هامون» ساز مهاجرت را کوک کرده است

زاهدان- بادهای ۱۲۰ روزه سیستان که روزگاری نماد برکت کشاورزی در پهنه تالاب بین‌المللی هامون بودند، بیش از ۳ دهه است که جای خود را به طوفان‌های سهمگین و طاقت‌فرسای گرد و غبار داده‌اند؛ طوفان‌هایی که امروز نه تنها ریه‌های مردم رنج‌دیده شمال سیستان و بلوچستان، بلکه ثبات سکونت، زیرساخت‌های اقتصادی، کشاورزی و حتی امنیت زیست‌محیطی تمام پهنه شرق کشور را با تهدیدی جدی و بی‌سابقه مواجه کرده‌اند. در روزهایی که تالاب هامون به دلیل قطع آورد آب هیرمند به یکی از بزرگ‌ترین کانون‌های تولید غبار در منطقه تبدیل شده و خشکی پیاپی آن، ماندگاری جمعیت در سرزمین مادری را نشان رفته است، مسئولان ارشد استانی خواستار تحولی بنیادین و اتخاذ رویکردی جدی در ساختار پیگیری‌های حقوقی و دیپلماتیک آب شده‌اند.

مطالبه صریح مدیریت عالی استان، پایان دادن به نگاه‌های جزیره‌ای، موازی‌کاری‌های بی‌نتیجه و در نهایت ایجاد یک «مدیریت واحد و منسجم» برای نقد کردن حقابه قانونی ایران از رودخانه هیرمند بر اساس معاهده ۱۳۵۱ است.

حقابه سیستان باید با متولی واحد پیگیری شود

«منصور بیجار»، استاندار سیستان و بلوچستان با تشریح ریشه‌های عمیق خشکی هامون و افت شدید منابع آبی منطقه، مهار ریزگردها و احیای زیست‌بوم سیستان را اصلی‌ترین و حیاتی‌ترین مطالبه مردم و مسئولان استان خواند و در تشریح ابعاد این چالش به «ایران» گفت: «سیستان و بلوچستان به عنوان پهناورترین استان کشور، گنجینه‌ای بس ارزشمند و کم‌نظیر از ظرفیت‌های زیست‌محیطی، سواحل راهبردی، تالاب‌های بین‌المللی و تنوع کم‌نظیر گونه‌های جانوری و گیاهی است. اما در کنار این ظرفیت‌های بی‌بدیل، استان با چالش‌های زیست‌محیطی بسیار سنگین و پیچیده‌ای دست‌وپنجه نرم می‌کند. در شمال استان، کاهش محسوس آورد رودخانه هیرمند و دیگر رودخانه‌های مرزی، خشکی کامل تالاب بین‌المللی هامون را رقم زده است. این پیامدهای مخرب زیست‌محیطی و تشدید ریزگردها، نه تنها منطقه سیستان بلکه بخش‌های وسیعی از نواحی مرکزی استان را تحت تأثیر مستقیم قرار داده و در جنوب استان نیز شرایط تالاب جازموریان نیازمند توجه ویژه، تخصصی و عاجل ملی است.»

وی با دست گذاشتن روی ریشه‌های فنی و سازه‌ای کاهش ورودی آب، به نقش مستقیم کشور همسایه اشاره کرد و افزود: «بهره‌برداری از بند انحرافی کمال‌خان در افغانستان، جریان طبیعی و تاریخی رودخانه هیرمند را دستخوش تغییرات اساسی و بنیادی کرده است. بررسی‌های کارشناسی نشان می‌دهد پیش از احداث این بند در سال ۱۳۹۹، دبی جریان آب ورودی به مرزهای ایران در مقاطعی حتی به حدود ۳۶۳ مترمکعب بر ثانیه نیز می‌رسید، اما پس از به بهره‌برداری رسیدن این سازه انحرافی، حداکثر جریان ثبت‌شده به حدود ۱۰۰ مترمکعب بر ثانیه کاهش یافته است. بند کمال‌خان اگرچه یک سد مخزنی عظیم محسوب نمی‌شود، اما با انحراف هوشمندانه آب به سمت گودزره، مانع اصلی وصول حقابه قانونی ایران و علت اصلی خشکی تالاب هامون شده است. علاوه بر این، برنامه‌ریزی‌های بالادستی افغانستان برای احداث سدهای مخزنی بزرگ‌تر، نگرانی‌ها نسبت به کاهش بیشتر جریان آب و تشدید کانون‌های گرد و غبار مشترک را به اوج رسانده است؛ موضوعی که پیگیری جدی و قاطع در سطح ملی و بین‌المللی را می‌طلبد.»

استاندار سیستان و بلوچستان با انتقاد شدید از پراکندگی دستگاه‌های مختلف در پیگیری دیپلماتیک آب و تأکید بر ضرورت ایجاد ساختار یکپارچه تصریح کرد: «موضوع حیاتی حقابه هیرمند نباید به صورت پراکنده، جزیره‌ای و از مسیرهای موازی دنبال شود. لازم است یک متولی واحد با هماهنگی کامل و فشرده میان تمامی دستگاه‌های مسئول اعم از وزارت امور خارجه، وزارت نیرو و سازمان محیط زیست، این مطالبه ملی را تا وصول نتیجه نهایی پیگیری کند. ما طی ماه‌های گذشته منابع محدود آبی موجود را با حساسیت بالا و با اولویت اول تأمین آب شرب مردم مدیریت کرده‌ایم؛ چرا که اگر آب شرب پایدار تأمین نشود، ماندگاری جمعیت در مرزهای شرقی دچار چالش حیاتی می‌شود.»

تمام ظرفیت‌های استان پای کار آمده‌اند

استاندار سیستان و بلوچستان با تأکید بر اینکه نیازهای کشاورزی، صنعت، گلخانه‌ها و زیست‌بوم هامون نیز کاملاً به این شریان وابسته است گفت: «تحقق کامل حقابه ایران طبق معاهده ۱۳۵۱ هیرمند، مطالبه قطعی و عقب‌نشینی‌ناپذیر ماست و بازدیدهای میدانی انجام‌شده در مرز نیز به روشنی تأیید می‌کند که هیچ‌گونه مانعی در خاک جمهوری اسلامی ایران برای پذیرش آب وجود ندارد.»

بیجار با اشاره به همدلی مسئولان و اقشار مختلف در استان خاطرنشان کرد: «امروز تمامی ظرفیت‌های استان از نمایندگان مجلس، فرمانداران، علما و روحانیون، گروه‌های مختلف مردمی، سمن‌ها و حافظان محیط زیست از شمال تا جنوب سیستان و بلوچستان پای کار آمده‌اند. ما مصمم هستیم تا با جمع‌بندی‌های کارشناسی در شورای برنامه‌ریزی و توسعه، تصمیم‌های مناسب و گام‌های عملی پایداری برای حفاظت از محیط زیست، صیانت از زندگی مردم و رفع چالش‌های زیست‌محیطی بویژه در حوزه تالاب هامون اتخاذ کنیم.»

مدیرکل بحران اصفهان دلایل فرونشست، وضعیت پهنه‌های پرخطر و راهکارهای مهار بحران را تشریح کرد

آماده‌سازی ۲۲۰ محله اصفهان برای مقابله با فرونشست

تدوین ضوابط ملی ساخت‌وساز در پهنه‌های فرونشستی و پوشش بیمه‌ای خسارات فرونشست امری ضروری است

گزارش

بیتا میرعظیمی
گروه ایران زمین

فروریزش در بخشی از خیابان نشاط اصفهان

زنگ خطر فرونشست زمین در اصفهان سال‌هاست به صدا درآمده، اما این هشدار اکنون از مرز نگرانی‌های کارشناسی و زمین‌شناختی عبور کرده و به واقعیتی ملموس در زندگی شهروندان تبدیل شده است. بحرانی تدریجی و چندوجهی که ایمنی خانه‌ها، پایداری زیرساخت‌های شهری، امنیت سکونت و ارزش سرمایه‌های ملکی را تهدید کرده و نگرانی شهروندان درباره حفظ سلامت، امنیت و آینده محل زندگی‌شان را دوچندان کرده است. افت مستمر سطح آب‌های زیرزمینی، تداوم خشکسالی، کاهش جریان زاینده‌رود و برداشت بی‌رویه از آبخوان‌ها، ظرفیت طبیعی زمین را کاهش داده و فرسودگی شبکه‌های زیرزمینی نیز خطر فروریزش‌های موضعی را افزایش داده است. با وجود شناسایی پهنه‌های پرخطر و انجام پایش‌های ماهواره‌ای و میدانی، همچنان این پرسش جدی مطرح است که چرا پس از سال‌ها هشدار درباره پیامدهای فرونشست، هنوز ضوابط جامع و الزام‌آور برای ساخت‌وساز در مناطق در معرض خطر تدوین و اجرایی نشده و خسارات ناشی از این پدیده نیز جایگاه مشخصی در نظام بیمه حوادث طبیعی پیدا نکرده است؟

فرونشست در نصف جهان، حالا آرام‌آرام از ترک‌های روی دیوار و شکاف‌های کف خانه‌ها فراتر رفته و به نگرانی مستمر شهروندان درباره ایمنی محل سکونت، پایداری ساختمان‌ها و امنیت زیرساخت‌های شهری تبدیل شده است. در برخی محله‌های در معرض خطر، تغییرات ایجادشده در ساختمان‌ها و معابر، این نگرانی را تشدید کرده و شهروندان را با پرسشی جدی مواجه کرده است؛ اینکه فرونشست تا چه اندازه می‌تواند ایمنی خانه‌ها و زیرساخت‌های محل زندگی آنها را تهدید کرده و آیا ساختمان‌های موجود برای مواجهه با این پدیده از تاب‌آوری لازم برخوردارند؟ «فاطمه دادمنش» ساکن خیابان هشت بهشت اصفهان با اشاره به ایجاد حفره فروریزشی در فاصله‌ای نزدیک از خانه‌اش می‌گوید: «چند متر آن‌طرف‌تر از خانه ما زمین فروریخته و ما هر شب با این نگرانی می‌خوابیم که نکند یک روز زیر خانه ما نیز خالی شود.» نگرانی او فقط درباره ایمنی ساختمان نیست؛ مسأله این است که نمی‌داند خانه‌اش در چه سطحی از خطر قرار داشته و اگر شرایط وخیم‌تر شود، چه نهادی باید به او هشدار داده و به دادش برسد. «علیرضا فرهمند» نیز از آینده نامعلوم خانه و سرمایه زندگی‌اش در محله دولت‌آباد می‌گوید؛ ملکی که ممکن است با قرار گرفتن در پهنه پرخطر، مشتری خود را از دست داده و خانواده‌ای را که سال‌ها برای خرید آن پس‌انداز کرده، با زیانی سنگین روبه‌رو کند. به گفته او، مردم نمی‌دانند در صورت غیرقابل سکونت شدن خانه، چه کسی هزینه جابه‌جایی، اسکان یا خسارت را پرداخت خواهد کرد؟ پرسش مردم فقط این نیست که فرونشست چقدر پیشرفت کرده؟ آنها می‌خواهند بدانند چه زمانی شرایط خطرناک‌تر شده، چه زمانی باید خانه را ترک کنند و اگر خانه و زندگی‌شان آسیب دید، چه کسی مسئول جبران آن است؟ خبرنگار «ایران» به منظور بررسی و پاسخ به دغدغه‌ها و نگرانی‌های شهروندان اصفهانی درباره فرونشست، به سراغ مدیریت بحران استانداری اصفهان رفته و مهم‌ترین پرسش‌ها و نگرانی‌های مردم را با وی در میان گذاشته است.

بحران در قلب نصف جهان

«منصور شیشه‌فروش» مدیرکل مدیریت بحران استانداری اصفهان ابتدا مهم‌ترین دلایل فرونشست زمین در استان را تشریح کرده و به «ایران» گفت: «فرونشست زمین در استان، بیش از هر چیز نتیجه افت سطح آب‌های زیرزمینی است که در سال‌های اخیر به دلیل خشکسالی، کاهش منابع آب سطحی و برداشت از سفره‌های زیرزمینی تشدید شده است. استمرار خشکسالی و خشک‌ماندن زاینده‌رود موجب شده بخش‌های مختلف از جمله کشاورزی، صنعت و سایر مصارف، وابستگی بیشتری به منابع آب زیرزمینی پیدا کنند و در نتیجه تخلیه آبخوان‌ها افزایش یابد.» وی افزود: «زاینده‌رود در سال‌های گذشته برای دوره‌های طولانی خشک بوده و امسال نیز تنها برای حدود سه ماه با هدف تأمین آب کشت‌های کشاورزی و باغات جریان داشته است. راهکار اساسی برای کنترل فرونشست، کاهش فشار بر منابع زیرزمینی، تغذیه آبخوان‌ها و تأمین پایدار منابع آب است و در این میان، احیای زاینده‌رود و برقراری جریان دائمی آن اهمیت ویژه‌ای دارد.» شیشه‌فروش درباره شناسایی مناطق پرخطر اظهار کرد: «در استان، دشت‌های مختلف از نظر وضعیت منابع آب زیرزمینی و افت سطح آب مطالعه شده‌اند. در حال حاضر پنج دشت شامل ۱۹ محدوده در وضعیت ممنوعه و ۱۰ محدوده در وضعیت ممنوعه بحرانی قرار دارند و بخش دیگری از دشت‌ها نیز تحت تأثیر افت سطح آب زیرزمینی هستند. این وضعیت در برخی مناطق به بروز و تشدید فرونشست منجر شده است.» مدیرکل مدیریت بحران استانداری اصفهان ادامه داد: «با درخواست استان، مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی کشور نیز مطالعات تخصصی درباره فرونشست در محدوده‌های سکونتگاهی اصفهان انجام داده و راهکارهای اجرایی برای کاهش خطر ارائه کرده است.» طبق گفته این مقام مسئول، شهرداری اصفهان طی حدود دو سال مطالعات مربوط به پهنه‌بندی خطر فرونشست در شهر و دشت اصفهان را انجام داده است. نتایج این مطالعات مشخص می‌کند کدام محدوده‌ها به دلیل افت سطح آب‌های زیرزمینی بیشتر تحت تأثیر فرونشست قرار دارند و این اطلاعات در اختیار دستگاه‌های تخصصی قرار گرفته است.

فرونشست ضابطه ساخت‌وساز ندارد

مدیرکل مدیریت بحران استانداری اصفهان با تأکید بر ضرورت تدوین ضوابط ملی برای ساخت‌وساز در مناطق متأثر از فرونشست اظهار کرد: «یکی از خلأهای جدی کشور، نبود آیین‌نامه مشخص برای طراحی و ساخت ساختمان در پهنه‌های فرونشستی است. در حوزه زلزله، آیین‌نامه ۲۸۰۰ مبنای طراحی و ساخت‌وساز قرار دارد و مهندسان می‌دانند در مناطق لرزه‌خیز چه ضوابطی را باید رعایت کنند، اما در مورد فرونشست چنین ضابطه جامعی وجود ندارد. بنابراین لازم است مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی و سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور با همکاری یکدیگر، آیین‌نامه ساخت‌وساز در پهنه‌های متأثر از فرونشست را تدوین و ابلاغ کنند.» شیشه‌فروش تصریح کرد: «پایش مستمر فرونشست نیز باید با استفاده از فناوری‌های نوین انجام شود. سازمان زمین‌شناسی و سازمان نقشه‌برداری کشور باید با بهره‌گیری از سنجش از دور، پردازش تصاویر ماهواره‌ای، مطالعات میدانی و نصب تجهیزات GPS، نرخ فرونشست را در نقاط مختلف به طور مستمر اندازه‌گیری کنند. همچنین در دشت‌هایی مانند دامنه، کوهپایه و نجف‌آباد باید سطح ایستابی، ضخامت آبخوان و میزان افت سطح آب زیرزمینی به طور دقیق بررسی شود.» وی افزود: «این مطالعات به‌ویژه در دشت‌های ممنوعه و ممنوعه بحرانی ضروری است و وزارت نیرو و شرکت مدیریت منابع آب ایران باید با تخصیص اعتبارات لازم به شرکت آب منطقه‌ای، زمینه توسعه مطالعات و حفر چاه‌های شناسایی و مشاهده‌ای را فراهم کنند.»

مدیرکل مدیریت بحران استانداری اصفهان درباره اینکه مردم چگونه می‌توانند از وضعیت خطر محل سکونت خود مطلع شوند، گفت: «اطلاعات مربوط به مطالعات و پهنه‌بندی‌های انجام‌شده در اختیار شهرداری، راه و شهرسازی و سازمان نظام مهندسی قرار دارد و شهروندان می‌توانند برای بررسی وضعیت محدوده محل سکونت خود به این دستگاه‌ها مراجعه کنند. با این حال، لازم است در سطح ملی سازوکاری شفاف برای اطلاع‌رسانی عمومی درباره پهنه‌های فرونشستی و سطح خطر آنها ایجاد شود.»

شیشه‌فروش همچنین بر ضرورت پوشش بیمه‌ای خسارات فرونشست تأکید کرد و گفت: «صندوق بیمه حوادث طبیعی ساختمان برای جبران خسارات ناشی از حوادثی مانند زلزله، سیل، صاعقه و طوفان تشکیل شده، اما فرونشست زمین در پوشش آن قرار ندارد. این در حالی است که فرونشست تنها مشکل اصفهان نیست و در مناطق مختلف کشور وجود دارد. بنابراین از وزارت امور اقتصادی و دارایی و هیأت‌مدیره صندوق درخواست داریم فرونشست نیز در پوشش بیمه حوادث طبیعی ساختمان قرار گیرد تا مالکان در صورت آسیب ساختمان بتوانند از ظرفیت بیمه برای جبران خسارت استفاده کنند.»

۱۲ هزار چاه غیرمجاز مسدود شد

«منصور شیشه‌فروش» در ادامه به اقدامات استان برای کاهش مصرف آب اشاره کرد و گفت: «اصفهان در زمینه مدیریت مصرف آب کشاورزی اقدامات قابل توجهی انجام داده است. تاکنون حدود ۱۴۰ هزار هکتار از اراضی کشاورزی استان به سامانه‌های آبیاری تحت فشار مجهز شده و حدود ۲۰ هزار هکتار نیز تحت آبیاری هوشمند قرار گرفته است. همچنین حدود ۳۲۰۰ هکتار از کشت‌های فضای باز به محیط‌های بسته و گلخانه‌ای منتقل شده است. این اقدامات در راستای کاهش هدررفت آب و کاهش فشار بر منابع آب زیرزمینی انجام شده است.» مدیرکل مدیریت بحران استانداری اصفهان یکی دیگر از عوامل ایجاد فروریزش در معابر را فرسودگی شبکه فاضلاب دانست و گفت: «در استان اصفهان حدود ۳۰۰ کیلومتر شبکه فاضلاب فرسوده وجود دارد که قدمت برخی از آنها به حدود ۵۰ سال می‌رسد. از این میزان، حدود ۶۰ کیلومتر در اولویت بازسازی قرار دارد. شکستگی شبکه‌های فرسوده می‌تواند موجب نفوذ آب، شسته‌شدن خاک اطراف لوله‌ها و ایجاد حفره‌های زیرسطحی شود و در نهایت فروریزش ناگهانی معابر را به دنبال داشته باشد.»

> شیشه فروش: صندوق بیمه حوادث طبیعی ساختمان برای جبران خسارات ناشی از حوادثی مانند زلزله، سیل، صاعقه و طوفان تشکیل شده، اما فرونشست زمین در پوشش آن قرار ندارد. این در حالی است که فرونشست تنها مشکل اصفهان نیست و در مناطق مختلف کشور وجود دارد

شیشه فروش افزود: «در سال گذشته حدود ۱۲ کیلومتر از شبکه‌های فرسوده بازسازی شد، اما برای اصلاح شبکه‌های دارای اولویت همچنان به اعتبار قابل توجهی نیاز است. درخواست استان اختصاص دست‌کم پنج هزار میلیارد تومان اعتبار از سوی وزارت نیرو برای بازسازی شبکه‌های فرسوده و کاهش خطر فروریزش معابر است.» مدیرکل مدیریت بحران استانداری اصفهان با اشاره به اقدامات انجام‌شده برای کنترل برداشت از منابع زیرزمینی گفت: «تاکنون بیش از ۱۲ هزار حلقه چاه غیرمجاز در استان شناسایی و مسدود شده است. همچنین بیش از هزار و ۱۴۰ سامانه کنترل هوشمند روی چاه‌ها نصب شده تا میزان برداشت آب کنترل شود. علاوه بر این، بیش از ۲۴۰۰ فقره پروانه بهره‌برداری چاه‌ها اصلاح یا تعیین تکلیف شده است. این اقدامات در چارچوب طرح تعادل‌بخشی منابع آب زیرزمینی و با همکاری دستگاه‌های مسئول و کشاورزان دنبال شده است.» شیشه‌فروش درباره نحوه اعلام حوادث مرتبط با فرونشست و فروریزش نیز اظهار کرد: «شهروندان در صورت مشاهده فروریزش، شکاف، نشست معبر یا سایر موارد مشکوک باید موضوع را از طریق سامانه ۱۳۷ شهرداری و در موارد اضطراری از طریق آتش‌نشانی اعلام کنند. پس از اعلام حادثه، مدیریت بحران شهری، شهرداری منطقه، آتش‌نشانی و سایر دستگاه‌های مسئول برای بررسی ایمنی و کنترل شرایط وارد عمل می‌شوند.»

برش

۲۲۰ محله اصفهان در طرح مدیریت بحران

مدیرکل مدیریت بحران استانداری اصفهان تصریح کرد: «مدیریت بحران محله‌محور در ۲۲۰ محله شهر اصفهان اجرایی شده و در این محلات افراد آموزش‌دیده و نیروهای متخصص و معتمد شناسایی شده‌اند تا در زمان وقوع حادثه، ضمن اطلاع‌رسانی سریع، اقدامات اولیه و هماهنگی با نیروهای امدادی را انجام دهند. برای حوادث شهری از جمله فروریزش و فرونشست نیز سناریوی عملیاتی مدیریت بحران تدوین شده و وظایف شهرداری، آتش‌نشانی، هلال‌احمر، اورژانس، شرکت آب و فاضلاب، شرکت گاز، شرکت برق و تیم‌های محله‌محور مشخص و ابلاغ شده است.» طبق گفته شیشه‌فروش، تجهیزات جدید اسکن نیز در اختیار شرکت آب و فاضلاب و شهرداری قرار گرفته تا معابر پیش از وقوع فروریزش بررسی شوند و وجود حفره‌های زیرسطحی، تخلیه خاک یا آسیب‌دیدگی شبکه‌های زیرزمینی شناسایی شود. وی با تأکید بر آمادگی دستگاه‌های امدادی گفت: «مدیریت بحران و دستگاه‌های امدادی استان به صورت شبانه‌روزی در کنار مردم هستند و سامانه‌های ۱۱۵ اورژانس، ۱۲۵ آتش‌نشانی، ۱۱۰ نیروی انتظامی و ۱۳۷ شهرداری برای دریافت گزارش‌ها فعال‌اند. مردم نباید با مشاهده یک حادثه دچار نگرانی مضاعف شوند؛ چراکه پایش نقاط پرخطر به صورت مستمر انجام شده و برنامه‌های پیشگیرانه برای کنترل مخاطرات در حال اجراست.» شیشه‌فروش در پایان با اشاره به پیش‌بینی بارش‌های پاییزی و ضرورت آمادگی در برابر سیلاب تصریح کرد: «کشور سال‌هاست از سیلاب خسارت می‌بیند و تجربه سیلاب سال ۱۳۹۸ و آسیب به ده‌ها هزار واحد مسکونی نشان داده است که هزینه پیشگیری بسیار کمتر از هزینه بازسازی پس از بحران است. اکنون که پیش‌بینی بارش‌های قابل توجه در برخی مناطق کشور مطرح شده، دولت باید پیش از وقوع بحران، اعتبار ویژه‌ای برای اقدامات پیشگیرانه در اختیار استان‌ها قرار دهد.» وی افزود: «سازمان منابع طبیعی باید اجرای طرح‌های آبخیزداری و پخش سیلاب را سرعت داده و وزارت نیرو نیز ساماندهی و لایروبی رودخانه‌ها، اصلاح سازه‌های پرخطر و پل‌های فاقد ظرفیت لازم و آزادسازی بستر رودخانه‌ها را دنبال کند. مطالعات و تجربه کافی در کشور وجود دارد و اکنون زمان اجرای اقدامات پیشگیرانه است.»

بنگاه

فولاد کاوه؛ درمسیر خودکفایی

ایران آنلاین-بندرعباس- مدیرعامل فولاد کاوه جنوب کیش از افزایش چشمگیر نرخ پیشرفت پروژه یک‌میلیون‌تنی آهن‌اسفنجی به روش میدرکس (مدول سوم احیای مستقیم) خبر داد و اعلام کرد که با بازنگری راهبردی در زمان‌بندی، تأمین مالی و اجرا، این طرح کلیدی تا تابستان امسال به پیشرفت فیزیکی ۷۰ درصدی دست‌یافته و شاخص عملکرد زمان‌بندی (SPI) به ۰.۸ بهبود یافته است؛ روندی که نوید بخش بهره‌برداری در موعد مقرر و تکمیل زنجیره تولید ۲.۴ میلیون تنی شمش فولادی است.

مجتبی شعبانی، مدیرعامل و نایب‌رئیس هیأت‌مدیره شرکت فولاد کاوه جنوب کیش، با اعلام این خبر گفت: «با اقدامات مؤثر در حوزه‌های برنامه‌ریزی، تأمین منابع و هماهنگی اجرایی، نرخ پیشرفت پروژه در فصل تابستان نسبت به سه‌ماهه اول سال افزایش محسوسی داشته و روند رو به رشد کنونی، امیدواری به تحقق اهداف را دوچندان کرده است.»

وی با اشاره به جایگاه راهبردی این پروژه، آن را مهم‌ترین طرح توسعه‌ای شرکت خواند و افزود: «هدف از اجرای این طرح، جبران کسری آهن‌اسفنجی، تکمیل زنجیره تأمین داخلی و فراهم‌سازی زیرساخت برای دستیابی به ظرفیت سالانه ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار تن شمش فولادی است.»

اقدامات جهادی برای جبران تأخیرها

وی اظهار کرد: «در سال جاری، بازنگری کامل زمان‌بندی، اصلاح فرآیندهای مناقصه و خرید، ارزیابی مجدد تأمین‌کنندگان، تمدید قراردادها، تعیین تکلیف تجهیزات و تأمین نیروی انسانی متخصص در دستور کار قرار گرفته است. همچنین بهینه‌سازی جریان نقدینگی، تقویت تیم‌های عملیاتی و رفع ناهماهنگی‌های بین بخش تأمین و اجرا، از دیگر اقدامات کلیدی برای تثبیت پیشرفت بوده است.»

وی درباره آخرین وضعیت پیشرفت پروژه گفت: «پیشرفت بخش مهندسی اکنون به بیش از ۹۵ درصد رسیده و طراحی نقشه‌های اجرایی تقریباً تکمیل شده است. در بخش تأمین و تدارکات نیز بیش از ۷۶ درصد پیشرفت و در بخش اجرا، بیش از ۵۰ درصد عملیات اجرایی انجام شده است. برآیند این فعالیت‌ها، پیشرفت فیزیکی حدود ۷۰ درصدی کل پروژه را رقم زده است.»

شعبانی همچنین با اشاره به شاخص عملکرد زمان‌بندی پروژه (SPI) اظهار کرد: «این شاخص اکنون به ۰.۸ رسیده و نشان‌دهنده بهبود قابل توجه روند پیشرفت پروژه و نزدیک‌شدن عملکرد اجرایی به برنامه زمان‌بندی مصوب است.»

بهبود شاخص زمان‌بندی

شعبانی با اشاره به شاخص عملکرد زمان‌بندی پروژه، این رقم را نشانه‌ای از نزدیک‌شدن عملکرد واقعی به برنامه مصوب دانست و آن را حاصل پیگیری مستمر تیم‌های اجرایی ارزیابی کرد.

رفع موانع تأمین تجهیزات خارجی

وی با اشاره به چالش‌های ایجادشده در مسیر تأمین برخی تجهیزات خارجی در ماه‌های اخیر تصریح کرد: «ارسال بخشی از تجهیزات خارجی به دلیل شرایط و محدودیت‌های ناشی از تحولات بین‌المللی با وقفه مواجه شد، اما با پیگیری فشرده و رفع موانع حمل‌ونقل، فرآیند ارسال تجهیزات به محل پروژه در حال انجام است و اقدامات لازم برای جلوگیری از تأثیر این موضوع بر برنامه اجرایی پروژه در حال پیگیری است.»

فعالیت‌های اجرایی شاخص

مدیرعامل فولاد کاوه جنوب کیش درباره مهم‌ترین فعالیت‌های اجرایی در حال انجام نیز افزود: «اجرای فونداسیون در بخش‌هایی از جمله Product & Oxide Screen، Ejector Stack & Main Fans و Gas Compressor، تأمین و نصب اسکلت فلزی در بخش‌هایی همچون Pipe Rack، سازه‌های Screen، Conveyors و Furnace، نصب تجهیزات برقی از جمله ترانسفورماتورها و تابلوهای برق، اجرای عملیات نسوز در بخش‌هایی از Reformer و Recuperator، تأمین اقلام پایپینگ و تکمیل ساختمان‌های کنترل، برق و WTP از مهم‌ترین فعالیت‌های جاری پروژه است.»

وی افزود: «آغاز عملیات پایپینگ و شروع فرآیند نسوزکاری از جمله نقاط عطف اجرایی پروژه در ماه‌های اخیر بوده است. همچنین با تصمیم مدیریتی و با تکیه بر توان مهندسی و ظرفیت تولید داخل، تأمین مواد نسوز از منابع داخلی انجام شد و عملیات نسوزکاری از بهار امسال آغاز شده است.»

نقطه قوت پروژه

شعبانی با تأکید بر مشارکت شرکت‌های داخلی نظیر پامیدکو، MMTE، ملی ساختمان و پارس سارائه، گفت: «هم‌افزایی این پیمانکاران، نماد ظرفیت بالای مهندسی و ساخت داخل در اجرای پروژه‌های عظیم است و تأمین مواد نسوز از منابع داخلی، یکی از تصمیمات راهبردی موفق این طرح بود.»

چشم‌انداز روشن پروژه

مدیرعامل ابراز امیدواری کرد که با تداوم روند فعلی و همکاری همه دست‌اندرکاران، مدول سوم احیای مستقیم در زمان‌بندی به‌روز شده به بهره‌برداری برسد و افزود: «این پروژه بخش عمده‌ای از نیاز شرکت به آهن‌اسفنجی را تأمین کرده و تعادل را به زنجیره داخلی SKS بازمی‌گرداند.»